Ч. 96. Чернівцї, четвер дня 2. (14.) мая 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Еміґрация.

Свобода подає проєкт уладженя еміґрациї наших селян до Америки. Всї дотеперішні стараня уважає безуспішними а сама радить таке: „Наш проєкт не тяжко перевести в дїло, треба лиш одного чоловіка зелїзної волї і вдачі такої, щоби умів виганьбити і наплювати (!) на всїх тих „рутенцїв“, котрі влїзуть єму в дорогу, (а таких є у нас повно при кождій оказиї!). Центри орґанїзациї треба би зробити у Львові і у Відни, осібно очивидно в Америцї постарають ся о зорґанїзоване Русини американьскі. Оба центри (Львів і Відень) мусїли би мати концесиї на подорожні аґентури, щоби недовело тягати ся з полїциєю. Львівска аґентура чи там дім еміґрацийний станув би під кураделю (опіку) делеґатів товариств руских (головно товариств просьвітних); найбільше меткий, енерґічний, а при тім і чесний чоловік був би головним концесіонованим аґентом. Єму до помочи треба би ще персоналу, хоч два чоловіки денно. Тут можна би взяти 60 до того спосібних академиків, чи ґімназистів, по два на кождий день місяця! Аґентура мусїла би мати свій льокаль (канцелярию) і точно функціонуюче дїловодство. На нічлїги еміґрантів можна заздалегід контрактом згодити по 20—25 кр. за ліжко і сїнник. Але на наш погляд аґентура львівска полагоджувала би свої справи через почту, письменно. Длятого треба би постійно анонсувати у всїх руских ґазетах і також осібними циркулярами оголошувати істноване тої аґентури. Еміґранти їхали би, здаєть ся, впрост до Відня, або аж до Італїї, взглядно Гамбурґа. Найбільша біда починає ся у Відни, бо до Відня заїдеш з старого краю навіть не пересїдаючи на иньшу зелїзницю. Ми думаємо, що віденьский дім еміґрацийний був би важнїйший. Еміґранти дістали би з львівского дому леґітимацию, щось в родї пашпорту подорожного. Там була би списана одна цїла родина і приміром, які в неї пакунки, щоби на случай затрати міг кождий з книжки і без оповіданя мужика про се довідати ся. Дальше треба подати дорогу, якою їде і куда, які в него документи? Для еміґранта треба би там подати науку, як має в дорозї заховувати ся, до якої нациї (народу) він належить і куда має писати, як би з нового сьвіта хотїв що небудь почути про рідну землю. Книжочку в тревалій оправі треба би виповнити в мовах нїмецкій, анґлїйскій і італїйскій; науку для еміґранта по руски і по польски. Вкінци зараз на першій сторонї треба поставити клявзулю, що дім еміґрацийний просить всїх людий о опіку над еміґрантом, а в нещасливім припадку о повідомлене і відослане книжочки до аґентури.

Дім еміґрацийний у Відни мусїв би стояти також під одвічальною управою одного чоловіка і приміром під кураделею делеґатів всїх віденьских товариств руских та послів до парляменту. Він мав би також провадити канцелярию, а головна річ оголошувати постійно на основі запитів в італїйскім консулятї у Відни і в пристанях морских: коли відходять кораблї з транспортами. Для тих, що оплачують дорогу, треба би тут впрост аж до Америки карту купити. Вкінци дім віденьский мав би найважнїйшу задачу: приняти на зелїзници еміґрантів і висилати одного свого повномочника, котрий би провадив їх до порту, всадив на корабель і в день відпливу корабля зателеґрафував се кому треба до Америки.

Транспорти не йшли би частїйше, як раз на місяць в сторону італїйского порту (до Бразилїї) і раз на місяць в сторону Гамбурґа. Отже місячно треба би двох людий для проводу еміґрантів від Відня до моря; доставили би їх віденьскі товариства рускі, що найвідповіднїйших до сего дїла зпомежи своїх членів.

Тепер послїдна і найважнїйша точка, іменно кошти орґанїзациї. Аґентура у Льво-

---

1)

Попадя вдова.

Оповідане з недавних часів.

Я мав ще півтора милї до дому, до міста С., коли нараз небо засунулось тяжкими чорними хмарами, а із заходу подув острий вітер. Цїлий день було горячо; від місяця на зводї небеснім не показала ся нї одна хмарочка, заповідаюча дощ, тому земля й була суха-сухесенька, а дорогою за колїсми візка піднимали ся тумани пороху, котрий грубою верствою осїдав на вижидаючім серпа збіжу по придорожних нивах.

Мій візник, почувши сильний вітер, що нараз зірвав ся, витягнув зпід сидженя свою сермягу, і задягнув єї на себе.

— Слава-ж Тобі, Господи — каже. — Може вже раз Господь змилосердить ся над сьвятою землею, що з посухи аж попукала. А то годї вже дальше й їхати, так чоловікови набило ся того пороху в рот, що і кусня хлїба годї з'їсти, бо в зубах скрегоче; а в носї крутить, як від здорової російскої табаки.

Я подумав собі, що правду сей чоловік говорить, але менї знову не дуже і потреба було дощу, бо хоть чоловік вибераючи ся в дорогу, не забув нї на бурку, нї на парасолю, але приємнїйше таки вернути до дому сухому, хотьби порохом дорожним окритому, як перемоченому до нитки. Впрочім на що менї дощу? — думав я собі. Чей-же мої акти канцелярийні не висхнуть занадто. А хоть би і би висохли, то що? Я-б і рад був з того, як би менї хотьби й цїла сотка exhibit-ів висохла з мого бюрка. А врожай, дощ або і посуха, не зменьшать анї на ґрейцар моєї платнї, яку я яко ц. к. концепіст що місяця побираю.

Отже побачивши, що мій візник вдягає на себе сїрак, скинув і я свій порошник полотняний і взяв ся уберати в бурку, бо вітер якось так живо змінив теплоту, що я відразу змерз.

Сонце не знати чи вже зайшло, чи єще було за хмарами, але так відразу стемнїло ся, що вже був вечер. Ми доїзджали до села, котрого імени вже не памятаю. Візник поганяв добре конї, бо ті від того вітру якби набрали нової сили і бігли, заохочувані ріжними промовами візника.

— Прошу пана — озвав ся візник коли ми доїзджали до села — може би пан тут заночували? Щось лячно дуже їхати дальше.

— Добре вам казати! Коли бо і менї пильно! Хиба-ж ви боїте ся заблудити?—спитав я.

— Того я не бою ся. Але менї видить ся, що туча буде не аби яка.

Я поглянув на небо. Не богато я на тім розумів ся, але менї видїлось, що такого великого дощу не буде; хмари троха зрідли, і декуди прозирали зірки. Впрочім під буркою я не дуже й бояв ся дощу; думаю, маю ще й парасолю, а хлоп як змокне, то що? він навик до того, єму то не пошкодить, а я буду ночувати в теплім вигіднім своїм ліжку, з'ївши смачну вечеру, що менї люба жіночка зготовить. Через те ще більше не хотїлось менї ночувати в якімсь марнім сїльци, де або в корчмі — в жидівских бетах, або на лаві у якого господаря можна було ніч без сну перебути. Тож думаючи як найбільше самолюбно, я рішив ся будь що будь ще нинї дістати ся до свого ліжка.

— Ет Григорій! дам ще пів лева на пиво, як будемо нинї в містї — крикнув я до візника.

Григорій покрутив головою, але взявши батіг тоньшим кінцем в руку, підогнав конї, і ми дальше гнали, минувши в миг село.

За селом почав дощ крапіти; се не відстрашило нас від їзди, ба ще й заохотило!

От! не буде пороху! сказали ми оба рівночасно. Але дощ живо перестав, а на сьвітї зробило ся так темно, що коний перед візком не було видко. Почало греміти, і лискати, громи били такі страшні, з таким гуркотом, що здавало ся, хмари над нами роздерають ся на дрібні шматки. Лиш тілько могли ми побачити, кілько ясне сьвітло лискавицї на хвилинку осьвітило, а потім пітьма здавала ся ще більша. Григорій звільнив коням, і здоймивши капелюх, почав відмавляти молитви, хрестячи ся що раз.

І менї стало лячно: перед очима менї нараз стали всї случаї убитя від грому. Хотїв я якось розірвати ся, бодай розмовою з візником, але той не показував навіть охоти до бесїди, а впрочім годї було й розмовляти, бо майже неустанний гуркіт громів заглушив би і найсильнїйший крик. Так я насадив капішон бурки глубоко на лице, зажмурив очи і здав ся на ласку і неласку громів. Сиджу під буркою, і сховавши лице десь аж на груди, починаю і я в мисли від-

K.K. ZEITUNGS-STEMPEL

ві коштувала би певно 100 до 150 зр. місячно (оплата одного урядника, чинш за хату, друксорти, евентуально академикам на їх видатки в часї дня служби презенцийні марки по одному ґульденови і т. д.), аґентура у Відни з дворазовими подорожами (Ґенуа, Гамбурґ), постійним урядником, канцеляриєю в сусїдстві Nordbahnhof-у і марками презенцийними, коштувала би 200 до 250 зр. місячно. Разом отже 300 до 400 зр. місячно. На зібранє такої суми яких 4000 зр. річно треба би 1) узискати постійну субвенцию правительства і видїлу краєвого (прим. таке драгтиве товариство сьв. Рафаїла мало від краю 800 зр. субвенциї!); 2) наложити на сю цїль податок на рускі товариства (н. пр. Просьвіта, Общество Качковского, Поступ, Народна Рада, Народна Торговля, всякі товариства задаткові і т. д.), порядочно здерти маєтні институциї рускі щорічною данию (прим. Народний Дім, Ставропіґія, Днїстер або хоч би дрімаюча „Галицко-русская матица“), вкінци оголосити постійну складку; 3) стягати від кождої родини еміґрантів при виставлюваню книжочки леґітимацийної таксу 5 до 10 ґульденів (після числа голов). Єсли з першого і другого жерела можна-би числити бодай по 1000 злр. річно постійного доходу, то з третої ґрупи доходів сума недостаючих 2000 злр. буде покрита 400 родинами при найнизшій оплатї. Але треба брати на увагу, що і аґентурам в Америцї треба би дати яких 3000 злр., щоби могли істнувати. І та сума до такс вплачених еміґрантами певно знайшла би ся, бо можна числити на що найменьше 500 родин річно.

Доми еміґрацийні були би институциями постійними з істнованєм запевненим на довгі лїта. Они посередничили би нашим еміґрантам в кореспонденциї з рідним краєм і евентуально при повороті до краю“.

*

Gazeta Lwowska подає такі вісти в справі еміґрациї до Бразилїї: „Після найновійших вістий приїзд до краю Парани здержано цїлковито; еміґранти до країв Ріо Ґранд до Суль і Санта Катерина мусять самі оплачувати подорож. До краю Сан Паольо є вправдї перевіз безплатний під строгими услівями, але з виразним виключенєм еміґрантів з Галичини. Натомісць вербують аґенти до північного краю Мівас Ґерако, де галицкі еміґранти не можуть знести підсоня. Перед подорожію до того краю остерігає ся як найбільше. З збаражского повіту виїхала в квітни депутация, зложена з лїкаря і двох селян, до Ґенуї, аби поінформувати ся о властивім станї що-до еміґрациї. Депутация прибула до амбасади і виказала ся письмом припоручаючим від трех парафіяльних урядів.

Депутация не хотїла вірити відомости, що безплатний перевіз до Бразилїї застановлено, і казала, що власти нарочно розпускають ту поголоску, аби селян відстрашити від еміґрациї. Консул удїлив депутациї інформациї о відносинах в Бразилїї: вказав небезпечности, на які наражають ся еміґранти, і вияснив именно одну обставину, о котру доси не дуже журили ся. Позаяк бразилїйске правительство запевнює еміґрантам певний простір ґрунтів після їх вибору, аби осїсти, то еміґранти думають, що зараз по приїздї до Бразилїї дістають ґрунт і можуть єго зараз управляти. В дїйсности они дістають тілько кусень пралїса, котрий мусять з великим трудом і мукою корчувати, управляти, надто о власних коштах закладати дороги і стежки, аби мати комунїкацию з иньшими осадами і запевнити собі продаж збіжа. З того виходить ясно, як еміґранти, котрі уроїли собі, що дістануть все готове, мусять бути розчаровані по приїздї на місце і яка праця їх чекає. Що еміґрацийні аґенти не удїляють еміґрантам таких відомостий і що представляють все в рожевім сьвітлї, то певна річ. Збаражска депутация була у кількох еміґрацийних аґентів, отже можна побоюватись, що аґенти представили стан річий инакше, як консулят. Коли так, то маємо один доказ більше, що треба остерігати перед відомостями аґентів.“

*

На гр. кат. кат. сьвящеників в Бразилїю зголосили ся доси у львівскій консисториї чотири кандидати. Одного з них хоче кардинал Сембратович вислати разом з двома делеґатами, котрих висилає галицкий видїл краєвий для оглядин бразилїйских кольонїй і здаваня справи, в якім положеню є галицкі еміґранти. Решта сьвящеників мають виїхати до Бразилїї на власний кошт.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 13-го мая 1896.

Именованє. Рахунковий радник у Львові Марко Тишковский именований старшим радником рахунковим при галицкій фінансовій дирекциї.

Загальні збори товариства „Руский народний Дім в Калуши“ відбудуть ся дня 26-го с. м. в концертовій сали братів Ляндсманів.

Нова льокальна зелїзниця на Буковинї. Буковиньский краєвий сойм рішив на послїдній своїй сесиї будову льокальної зелїзницї Іцкани-Сучава (місто). Тепер же старає ся місто Сучава дістати концесию на будову льокальної зелїзницї від Сучави до австрийско-румуньскої границї коло митового уряду в Бунештах.

Пос. о. Василя Небиловця візвали кілька єго виборцїв, аби після своєї обітницї зложив тепер справу з своєї дїяльности в галицкім соймі. Пос. о. Небиловець відповів тепер в ґазетах, що він сам хотїв вже скликати в тій цїли своїх виборцїв, однак селяни єго просили, аби задержав ся з посольским справозданєм аж по скінченю весняних робіт. Воли виборцїв він повинував ся і небавом оголосить день і місце, де має відбути ся єго посольске справозданє.

Непорозуміня між автономією і адмінїстрациєю в Галичинї. На засїданю видїлу повітової ради в Перемишли з дня 8-го с. м. прийшло до острої перепалки між презесом і заступником презеса повітової ради, кн. Сапігою і д-ром Чайковским з одної сторони, а старостою Горецким з другої. Розходило ся о толоку в Ко-

---

мовляти молитви, які ще менї остали ся в памяти. Мусїли ми уїхати вже спорий кусень дороги, бо я пригадав собі не тілько *Отче наш* і *Вірую*, але й псалом *Помилуй мя Боже* — і вже взяв ся їх повторяти, бо громи не уставали, коли втім подув сильний вітер, вирвав менї з рук парасолю і поніс десь далеко, а капішон бурки злетїв менї на зад голови і я почув зимні грубі каплї дощу на лици.

Григорій пустив ся добрим тропом, і хоть я кликав, щоби пождав, і пошукав парасолю, крику мого він видко не дочув. Я нїчого не бачив: тьма така, хоть око виколи! Але небавом найшли ся ми перед якоюсь хатою, з котрої вікна блискало сьвітло.

— Де ми?—питаю ся у візника.

— Я й сам не знаю, де! — відказує той.— Відав ми в селї Ш.*, але тут нїгде не видко сьвітла, лиш у тій хатї. Тут мусимо лишитись до раня, бо дальше нема що й пускати ся.

Я узнав, що Григорій мав слушність. Злїз з воза, і заглянув крізь вікно до хати.

В хатї побачив я лямпу на столику, за столиком ліжко, на котрім сидїла стара жінка, убрана щось зі шляхотска, а та держала в руках рожанець. Видко, що й она молила ся.

Я запукав у вікно. Жінка перехрестила ся, і кинула ся з ліжка, вдивляючи ся застрашеними очима у вікна.

Я знов запукав.

— Хто там?

— Прошу, відчинїть! — озвав ся я.

— Хто? чого? — допитувала ся она.

— Просимо нас приняти на яку годину до своєї хати, заким туча перейде.

А туча розпочала ся на добре. Вітер устав, лискавицї з громами ще більше змагали ся, і пустив ся дощ як з коновки.

Жінка взяла лямпу і вийшла до сїний, і тут, коли я з надвору підійшов до дверий, почала наново розпитувати: хто там, чого, де, длячого? Мусїв їй представити ся по всякій формі, висказуючи своє імя, прізвище, занятє, і місце побуту; аж тодї ледво дала ся упросити і впустила в хату.

Я увійшов, не турбуючи ся анї про Григорія анї про конї, вдоволений, що в час ще дістав ся під людску стріху.

Увійшовши я поклонив ся тій жінцї, і почав скидати з себе бурку, що натягнувши дощу була незвичайно важка. Доматорка вказала менї столець, на котрім я усїв, і глянув по хатї. Устроєнє хати, так як я вже через вікно завважав, не було таке, як звичайно буває у селянина. В кутї стояло ліжко, зладжене до спаня, коло него софка, перед софкою стіл; збоку шафа, дальше межи вікнами комода, кілька стільцїв, обитих якоюсь старою сповзлою материєю того цьвіту, що і софка.

Менї здавало ся, що я увійшов в хату якого лїсничого, або біднїйшого економа, а мій здогад потверджала і женщина, котрої убранє подобало на економшу. Стать єї висока, костиста; руки не дуже спрацьовані; на собі мала темну барханову спідницю і кафтаник, на голові хустинку темну, під бородою завязану. На руцї завважав я обручку золоту.

Я сидїв, не знаючи з ким говорю, а що не випадало менї так довго мовчати, то зачав говорити перший. Почав нарікати на тучу, котра не лиш мене змочила, але й до дому не дала доїхати.

— Щастє, — кажу — що у вашій хатї побачили ми сьвітло, і до вас заїхали, а то були би ми і до нитки перемокли.

В тій самій хвилї загреміло на дворі, лиснуло рівночасно так, що аж за очи хватило, а плюск падаючого дощу здвоїв ся.

Господиня перехрестила ся, а і я також мимоволї зробив на собі хрест.

— Господи Боже! — шепнула она — якже-ж я бою ся!

І підійшла ід лямпі та підкрутила єї, щоби сьвітлом єї ослабити сьвітло лискавицї. Я тепер порозумів, для чого она сьвітила і молила ся — то для тої самої причини, для котрої і я на дорозї пригадував собі давно забуті молитви. Починаю єї розраджувати, користаючи і сам з того, бо при бесїдї громи і лискавицї не видавали ся такі страшні.

Познакомивши ся близше з нею, я довідав ся, що то не жадна економша анї лїснича, лише вдова по сьвященику. Она — живо набрала до мене довіря, бо дізнала ся, що хоть я сам не сьвященик, то син сьвященика і оповіла менї свою долю: звідки і як зайшла она в той кутик, в котрім і докоротати хоче свій вік.

(Дальше буде).

ровнику, виарендовану військовими властями, котрі казали єї з'орати, а тим зробили громаді велику шкоду. Презес і заступник презеса повітової ради докоряли старості за то, що він стоїть по стороні військових властий і нарушає автономію. Др. Чайковский сказав навіть, що ліпше було би знести автономію і завести абсолютизм, як так самовільно понижати автономічні інституциї. Староста заявив, що здасть справу перед своїми властями о своїх намірах. Др. Чайковский зложив гідність заступника презеса повітової ради.

Жертва забобону. В Єзуполю терпіла одна 20-літна дівчина дуже, бо ціле тіло єї свербіло. Мати тої бідної дівчини таїла слабість своєї доньки, аби паробки не довідали ся о тім, і тому не ішла до лікаря, лише до своєї куми. Ся кума порадила таке лікарство, що хто у великій піст або в великий четвер скупає ся досьвіта три рази в зимній воді, того перестане свербіти тіло. Ту розмову підслухала дівчина і чекала того часу нетерпеливо, а коли вже всї спали, побігла до поблизького багна і, хотячи там скупати ся, утопила ся. Мати в розпуці тепер розповідає, що то злий дух викликав єї доньку в ночи з дому і утопив єї.

Інститут для штучної годівлї риб. Міністерство рільництва дало дирекциї буковиньского гр. пр. релїґійного фонду до розпорядимости 280 морґів для заснованя примірного господарства і інституту для штучної годівлї риб коло фільварку в Лашківцї. Дня 15-го червня с. р. виїде осібна комісия для оглядин того місця. Як довідуємо ся, роботи вже перед місяцем розпочали ся під управою інжинера Бляшке.

На дохід убогої молодїжи 4-клясової школи при улици Виділу краєвого без ріжницї віроісповіданя відбуде ся завтра в четвер в польскім театрі представленє 3-актової комедиї контушової Александра Ладновского п. з. „Rzecz pospolita Babińska". В третїм актї польонез. Цїни місць: льожа 4 зр., мала льожа 2 зр. 50 кр., фотель першорядний 80 кр., крісло 60 кр., партер 40 кр., партер студентский і військовий 30 кр., ґалерия нумерована 35 кр. і ненумерована 20 кр. Початок точно о год. пів до 8-ої.

Метеорольоґічні телеґрами. Від 1-го червня почавши до кінця вересня будуть на зелїзничих стациях у Львові, Перемишли, Стрию, Сколїм, Лавочнім і Новім Загірю оголошувані телеґрами віденьского метеорольоґічного заведеня, в котрих буде подане імовірне веремя слїдуючих днїв. На тих самих стациях будуть находити ся метеорольоґічні карти з загальним станом погоди в Европі.

Смерть через папугу. Велику сензацию зробила в Швайцариї смерть шістьох осіб в Крайцлїнґен. Они були членами комісиї вистави птахів, яка власне тепер там відбуває ся, і тому мусїли досить часто заходити до виставового льокалю. Між виставленими птахами була також папуга, опанована заразливою хоробою, котра легко переходить також на людий. Отже після ореченя лїкарів дотикали ся згадані члени комісиї досить часто тої папуги і тим способом всї шість затроїли собі кров. Коли они померли, набрала шкіра у всїх темно-синьої барви.

Нещастє на зелїзници склало ся в Альжірі. Окремим поїздом їхали дня 11-го мая дві компанії війска, призначені до Мадаґаскару. Поміж стациями Adelia і Vesoul-Benian спіткнув ся сей поїзд з другим, котрий їхав через похибку тими самими шинами. Настав страшний удар. Пять офіцирів убило, всю службу поїзду ранило, а вояки остали ся цїлі, бо їхали дальше за машиною.

Закупно землї селянами. Громада Годи в Коломийщинї закупила сими днями обшар двірскої землї в просторі кількасот морґів і розпарцелювала поміж громадян. — Також двірскі ґрунти в Коломиї під Коломиєю вже майже цїлком розкуплені людьми з Іспаса, Корнича і Коломиї. Властителем тих ґрунтів був — як пишуть до „Рускої Ради" — п. Алекс. Залевский, ц. к. нотар, одержавши їх в наслїдстві по своїм батьку, а батько єго, син коломийского міщанина, був касиєром при тамошнім маґістратї, але був дуже ощадний і спекулятний. В голодних лїтах 1866 і 1867 він скуповував ґрунти від селян по 15 і 20 зр. за морґ, потім їх продавав за цїну десять разів більшу і так прийшов до більшої посїлости. Заходом ч. Вас. Лаврука, господаря і секретаря громади Іспас коло Коломиї, зложив ся комітет, котрий приступив до закупна 406 морґів землї від п. Залевского для парцеляциї біднїйшим іспаским господарям, котрі в числї 40 душ наміряли еміґрувати до Бразилїї. Той комітет просить ц. к. староство в Коломиї, аби помогло ті ґрунти попарцелювати.

Славні пси. Найвірнїйший і найщирійший приятель чоловіка межи всїма звірятами, пес, може й повеличати ся найбільшою славою свого роду, бо межи нїякими звірятами навіть і між кіньми не було таких, котрі би відзначили ся такою славою, як деякі пси. Що-ж на примір значать хоч би й всї ті конї, що виграють тисячі на перегонах, супротив того бернгардиньского пса, Баррі, котрий в альпейских горах уратував більше як сорок людям житє, котрих засипала в дорозї снїгова метелиця, або привалили снїгові осуги. Єго не треба було заставляти до роботи, він пильнував сам своєї служби; вибирав ся досьвіта або таки і в ночи та гавкаючи обшукував всї небезпечні місця, де сподївав ся знайти нещасливих людий і або сам випорпував їх зпід снїгу, або давав о них знати. Пішовши в своїй старости на ласкавий хлїб до Берна погиб там, а єго відтак випхано і виставлено в музею в сїм містї. — Славний став також пес француского офіцира Обрі, котрий викрив убійника свого пана. Але мало кому звісно, що був ще й другий „пес Обрі'го", не меньше славний як і єго іменник і попередник. Один Француз виучив був свого пса так, що той міг виступати на сценї в театральній штуцї „Пес Обрі'го". Штуку ту представлювано кільканайцять разів в Парижи, відтак у Відни, Монахові, Дрезднї, Берлинї і Липску. Коли трупа театральна з тим псом приїхала до Ваймару, славний нїмецкий поет і управитель тамошного княжого театру Ґете, спротивив ся тому, щоби на єго сценї виступав пес. Партия противна Ґетому, постарала ся о то, що вел. князь ваймарский призволив на то не питаючи Ґетого. Тогди Ґете забрав ся і поїхав до Єни, та перестав бути управителем театру. — Таких псів, що уміють показувати всїлякі штуки, було і єсть богато. Пес носить, подає, ходить по табаку, по мясо і т. д. Але найбільша в тім штука, коли він робить щось такого, при чім треба єму майже людского розуму і розваги. А були і такі пси. З початком сего столїтя був такий пес, пудель Мунїто, котрий дивував всїх людий своїми штуками, особливо же тим, що грав з своїм паном в доміно. Єсть то гра, в котрій два граючі мусять складати рядами кістянні таблички з назначеними на них очками; кілько очок поставить, тілько мусить приложити до них і другий. Отже той пес межи своїми табличками шукав доти, доки не знайшов таку, що мала тілько очок, кілько поставив єго пан; тогди аж поставив єї до ряду. Другий такий славний пес, також пудель, Фідо Саван, котрого виучив якийсь Італїянець, об'їздив був з початком сего столїтя всю Европу та дивував людий не мало своїми штуками. — В 1750 р. показувано в Ґданьску пса, котрий умів не лиш читати і пізнавати години на годиннику та розріжняти краски, але навіть умів рахувати. Єго пан мав малу книжочку, з котрої можна було вибирати яке небудь питанє і запитати пса. Коли було єго н. пр. запитати, хто основав Рим, то пес вибрав розложені на столї букви і зложив з них слово „Ромулюс". Було єго спитати, кілько жінок в комнатї, то він подивив ся, як би числив, а відтак виймив картку з зовсїм докладним числом. Коли єго пан показав єму число 21 і 7, а відтак спитав, кілько разів містить ся 7 в 21, то він пішов до порозкладаних карток з числами і виймив з них картку з числом 3. Подібного пса показувано в 1870 р. у Відни, був то мопс. — Славний фільозоф Ляйбнїц розповідає, що він видїв у якогось селянина коло Цайц в Нїмеччинї пса, котрий умів до трийцять слів виговорити по нїмецки, між иньшими слова Thee (чай) і Kaffee (кава). Син того селянина зміркував раз, що пес видає такі голоси з себе, що подібні на слова і взяв ся єго учити та й виучив говорити. Був то зовсїм простий пес. Подібний пес появив ся був кілька лїт тому назад в Берлинї. Він умів виговорити два слова по нїмецки: Hab' Hunger (Маю голод).

Нове жерело нафти віднайдено в селї Мруковій коло Жмигороду. Жерело має бути дуже обильне і находить ся в глубинї 160 метрів. Доносять о тім до віденьскої ґазети Presse.

В товаристві взаїмних обезпечень „Днїстер" було в місяци квітни с. р. 4.501 важних обезпечень (в попереднім роцї 2.935 поліс) на суму 2,347.978 зр. обезпеченої вартости (в попер. роцї 1,733.051 зр. а. в.) з премією 21.065 зр. 18 кр. (в попер. роцї 14.716 зр. 51 кр.) Разом єсть від нового року до кінця квітня 10.097 важних поліс на суму 6,168.548 зр. в. а. обезпеченої вартости з премією 51.069 зр. 71 кр. — отже в порівнаню з першим роком діловодства, в котрім було в тих самих чотирох місяцях лиш 1.995 поліс на суму 1,208.436 зр. в. а. і 12.032 зр. 78 кр. премії, тепер майже в пятеро тілько поліс обезпеченої вартости і премії, як було в першім роцї. Фонд резервовий, котрий з кінцем року 1895 виносив 38.262 зр. 51 кр., зріс до кінця квітня с. р. до суми 42.430 зр. 15 кр. Шкід прибуло в квітни 20 случаїв, разом було в тім роцї 60 шкід, котрі всї зліквідовано і виплачено уже з виїмкою одної (на 135 зр. 53 кр.), де з причин цивільно-правних на разї виплату ще здержано. Сума всїх тих шкід виносить разом з коштами лїквідацийними 18.047 зр. 07 кр., а по відчисленю части реасекурованої остає на власний рахунок 9.083 зр. 83 кр. т. є 18% від суми премії.

Складки. На Народний Дім в Чернівнях дарували: п. Іван Мандичевский, надуч. в Шишківцях. 5 зр. — На бурсу для бідних учеників при Народнім Домі: судовий радник Титко Ревакович в Підбужи, 10 зр.:—разом **22** зр. — На друкарню п. Атанасій Руснак, учитель в Черніцях (по раз другий) 10 зр.—разом **652 зр. 23 кр.**

Померли посол до галицкого краєвого сойму Бронислав Городиский в Васильківцях; — Мокрина Ясеницка, інокиня чина сьв. Василія В. в Яворові, дочка пок. катихита самбірскої ґімназиї і учителька яворівского дївочого інститута; — в Підгородцях, стрийского повіту, народний учитель Константин Ґарбаш в 43-ім роцї житя.

Телеґрами „Буковини".

З дня 13-го мая 1896 року.

Відень. *(З палати панів).* При першім читаню проєкту реформи виборчої вніс ґр. Феттер відіслане проєкту до комісиї з 15 членів. Президент міністрів ґр. Баденї підніс, що на гадку палати панів належить класти найбільшу вагу, але не тому, що після конституциї потрібна згода сеї палати, лише тому, що ся справа повинна в сїй палатї зазнати трактованя, свобідного від всяких партийних взглядів; головну увагу повинно ся на державний інтерес і загальне добро звернути. Президент міністер підніс серіозність, жертволюбивість і почутє обовязку у всїх сторонництв ради державної, і лише сїй обставинї треба приписати, що правительство перевело першу часть сеї акциї в так короткім часї. Була іменно границя, котру після гадки правительства не можна переступити. Правительство не було би нїколи згодило ся на виборчу реформу, котра би нарушувала індівідуальність поодиноких королївств і країв або зменьшила засаду заступництва інтересів. Іменем правительства заявив ґр. Баденї, що оно спокійно вижидає осуду палати панів. — Палата панів передала проєкт виборчої реформи осібній комісиї з 15 членів, докінчила опісля друге і трете читанє екзекуцийної новелї.

Відень. *(З палати послів).* Рада державна приняла 161 голосами против 53 I., II. і III. артикул податкової реформи. Дальше вела ся розправа над арт. IV. до XII. По ріжних бесїдах заявив мінїстер фінансів др. Білїньский, що правительство нїколи не видасть розпоряджень противних реформі, як сего дехто побоює ся. Найбільша часть сільских мешканцїв, а на кождий спосіб селяни будуть вільні від доходового податку. Закон не дає державі нових доходів. По мінїстрі промовляв ще пос. Кайцль, по чім перервано засїдане.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

ВИШИВКИ
всхідної Галичини

після колекциї зібраної Товариством „Клюб Русинок у Львові“, появились накладом Антона I. Хойнацкого з лїтоґрафічного заведеня Андрія Андрейчина по цїнї

3 зр. 30 кр.

за **примірник**, складаючий ся з **20 таблиць** в 4° королевского формату в **хорошо** видїланій **тецї**.

Видане сих „Вишивок“ перевисшає значно подібного рода виданя, що появились в Кієві, Одессї і Москві, і то не лише під взглядом технїчного викінченя, але також і підвзглядом самого змісту, бо видане се складає ся з точних репродукций численних взорів народних вишивок з повітів Борщів, Городенка, Калуш, Надвірна, Снятин, Товмач і иньших о вірнім наслїдуваню красок, уживаних народом в дотичній окрестности.

З замовленями належить звертатись до Антона I. Хойнацкого, управителя Книгарнї Ставропигийского Інститута у Львові, улиця Руска ч. 3. 12—26

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richters Apotheke in Prag.

Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, sehe man stets nach der Marke: „Anker“.

„Днїстер“
товариство взаїмних обезпечень
у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрасекурацийними подають **„Днїстрови“** можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми.**

Полїси „Днїстра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся **через „Днїстер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найкористнїйші услівя і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, принимає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до опроцентованя **по 5** процент. Ґваранция цїлковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тілько властителям реальностий, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїлене **аґенциї** в місцевостях, де „Днїстер“ не є заступлений, приймають ся.

ОСВІН ФЛЄК
в Чернівцях при ул. ратушевій

продає

машини до шитя

ручні по 20—50 зр., а ніжні по 35—75 зр.

Окрім того поручає

пневматичні біциклї

по цїнї 80—350 зр.;

переберає вкінци заведене телеґрафів, телефонів і всякі поправки в тих річах.

(Чет. і нед. 9—12).

Добрі Ради.

Часопись ілюстрована для господарства, домівства і забави. Виходить в Рогізнї що місяця. Передплата, платна в Рогізнї, виносить на рік 1 зр. 50 кр. Адреса: „Добрі Ради“ в Рогізнї, почта Садаґура.

В редакциї можна ще дістати давні рочники Добрих Рад.

1. рочник „Д. Р.“ містить до 200 поучаючих уступів а зверх 120 забавних приказок і много иньшого. Цїна цїлого рочника 1 зр. 20 кр., без 2. числа 80 кр., а без 2. і 3. лише 40 кр.

2. рочник „Д. Р.“ містить до 300 статейок, дуже много приказок і одну довгу повість, що майже через всї числа тягне ся: „Як то з Василя Двірничука зробив ся Василь Дворницкий і які він пригоди мав, що ся свого роду відцурав.“ Цїна цїлого рочника 1 зр. 20 кр., а без двох чисел 50 кр.

3. рочник „Д. Р.“ містить так само як і другий рочник дуже много пожиточного для господарства і забави, много образків і одну більшу повість: „Як визволювали Сорохан і Громко своїх синів з войска“. Ся повість була печатана вже 4 рази (3 рази по руски і раз по нїмецки“). Цїна цїлого рочника 1 зр. 30 кр., без двох чисел 60 кр.

4. рочник „Д. Р.“ містить як і попередні дуже много пожиточного і забавного для всїх і окрім того много дуже практичних рисунків. Цїна цїлого рочника 1 зр. 40 кр., а без двох чисел 70 кр.

5. рочник „Д. Р.“ містить окрім всїляких порад для всїх ще і 8 дуже забавних повісток як нпр.: „Адвокат в небі“ „Ретельний жидок.“ Цїна 1 зр. 20 кр.

6. рочник Д. Р. містить забавну повіст: „Петро Фостик і єго син Фостович“.

Цїна 6 рочників разом з рек. пересилкою 6 зр.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$6^{\underline{57}}$	$10^{\underline{28}}$	$5^{\underline{50}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$10^{\underline{00}}$	$5^{\underline{23}}$		
З Новоселицї, Садаґури	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$9^{\underline{50}}$
до Львова								
З Відня, Кракова	1^{30}	$5^{\underline{10}}$		$6^{\underline{55}}$	$9^{\underline{30}}$	9^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівців, Станїславова	$9^{\underline{55}}$	.	.	$6^{\underline{13}}$	7^{28}	$2^{\underline{01}}$		
З Підволочиск	2^{30}	$10^{\underline{05}}$	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	$9^{\underline{50}}$	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия	.	.	.	$12^{\underline{10}}$	8	1^{50}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия	.	.	.	$10^{\underline{10}}$	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)	.	.	$8^{\underline{45}}$	.	.	.		

Відходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
з Чернівців								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$10^{\underline{29}}$	$5^{\underline{38}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$7^{\underline{17}}$	$10^{\underline{48}}$	6^{16}		
До Садаґури, Новоселицї	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}
зі Львова								
До Кракова і Відня		2^{50}	$11^{\underline{00}}$	$4^{\underline{40}}$	9^{55}	$6^{\underline{45}}$		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{30}	$10^{\underline{45}}$		
„ „ з Підзамча	.	2^{25}	6^{14}	.	9^{48}	$11^{\underline{12}}$		
„ Чернівців, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{25}	2^{45}	$10^{\underline{15}}$		
„ Стрия	.	.	.	$5^{\underline{22}}$	9^{35}	$7^{\underline{22}}$		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	$7^{\underline{05}}$			
„ Сколього і Стрия	.	.	.	.	.	3^{05}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг)	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA KUL